

Săpăturile arheologice de la Ulmeni

În vara anului 1978 am recoltat primele materiale arheologice de pe terenul situat la sud de satul Ulmeni, reședință de comună, din județul Buzău. Descoperirea a fost prilejuită de executarea lucrărilor pentru realizarea sistemului de desecări, ameliorarea sărăturilor și introducerea irigațiilor în zona dintre bazinele piraiei Sărata și Călmățui.

Materialul arheologic recoltat provenea dintr-o așezare, datînd din epoca bronzului, din care au fost deranjate mai multe gropi — cenușare și dintr-o necropolă, databilă, larg, în sec. III—IV e.n.

Pentru clarificarea problemelor ridicate de această descoperire, în vara anului 1979 s-a deschis șantierul arheologic „Ulmeni”. Obiectivele arheologice menționate ocupă o suprafață de circa 50 hectare, în jurul punctului „Movila lui Reteșan”, pe fosta moșie „Brădeanca”. (Fig. 1).

Datorită unor condiții obiective, în campania 1979 lucrările pe acest șantier s-au desfășurat timp de numai 11 zile, vizînd, în primul rînd, cercetarea necropolei. Continuarea lucrărilor hidrotehnice combinată cu acțiunea factorilor climatici a impus necesitatea salvării inventarului unui mormînt de incinerare — M. 1 — care a apărut în talvegul canalului principal (fig. 1).

În punctul A, situat la 40 m sud și 300 m vest de Movila lui Reteșan am deschis prima secțiune — S. 1 — cu dimensiunile $50 \times 1,5$ m (fig. 1). Secțiunea este amplasată la sud de și paralel cu canalul principal care străbate necropola și așezarea de la vest spre est.

Stratigrafia

Succesiunea stratigrafică constatată în secțiunea S. 1 este următoarea :

1. strat de pămînt arabil, negru-marونی, măzăros, cu grosimea de 0,18—0,25 m ; pe alocuri, peste acest strat, a fost depus un strat de pămînt scos din canal ; grosimea acestuia variază între 5 și 10 cm ;

2. strat de depuneri aluvionare succesive de nisip și argilă galbenă cu grosimea de 0,90—1,00 m ; în depunerea aluvionară, la — 0,70—0,80 m față de nivelul actual au fost antrenate oase de animale, fragmente ceramice antice și medievale, o mare cantitate de concrețiuni silicioase, calcaroase și metalifere ;

3. strat de pămînt negru, compact, cu grosimea de 0,55—0,75 m conține fragmente ceramice antice, oase de animal etc. ;

4. strat de pămînt galben, ușor marونی, steril arheologic.

Dezvoltarea săpăturii

Au fost săpate și îndepărtate primele două straturi pe întreaga suprafață a secțiunii. În jumătatea de vest a secțiunii a fost săpat și stratul de pămînt negru, din care s-au recoltat fragmente ceramice lucrate cu roata, de culoare roșie și cenușie.

În caroul 8 (caroiajul s-a făcut la 2 m de la vest spre est) la — 1,70 m a apărut un pachet de oase de animal, depuse într-o groapă cu diametrul de 0,78 m. În stratul de pămînt care acoperea oasele erau mai multe fragmente ceramice lucrate cu roata, de culoare roșie și un fragment dintr-o toartă de amforă, de aceeași culoare.

Mormîntul de incinerare

Mormîntul salvat a apărut în talvegul sudic al canalului principal, la 280 m spre est de punctul în care a fost amplasată secțiunea S. 1. În această zonă stratul de depuneri aluvionare este mult mai subțire, măsurînd între 0,35—0,60 m. Groapa mormîntului, de formă rotundă, cu diametrul 0,70 m, a fost săpată de la — 0,85 m față de nivelul actual. Fundul gropii se află la — 1,43 m.

Pe fundul gropii a fost depus un strat subțire de cenușă și cărbuni, peste care era așezată, ușor înclinată spre sud, urna în care au fost depuse, împreună, cenușă, cărbuni,

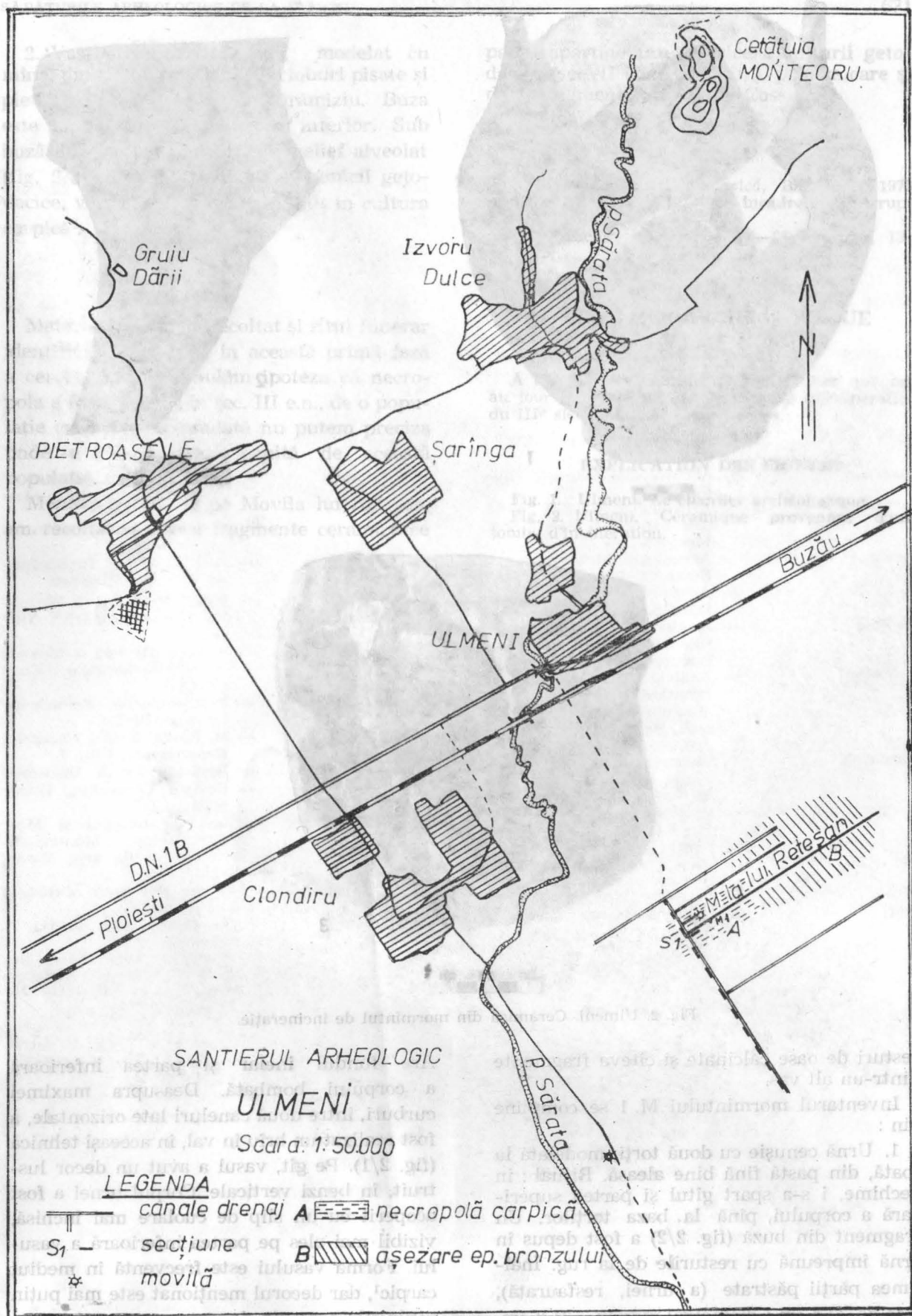

Fig. 1. Ulmeni. Șantierul arheologic.

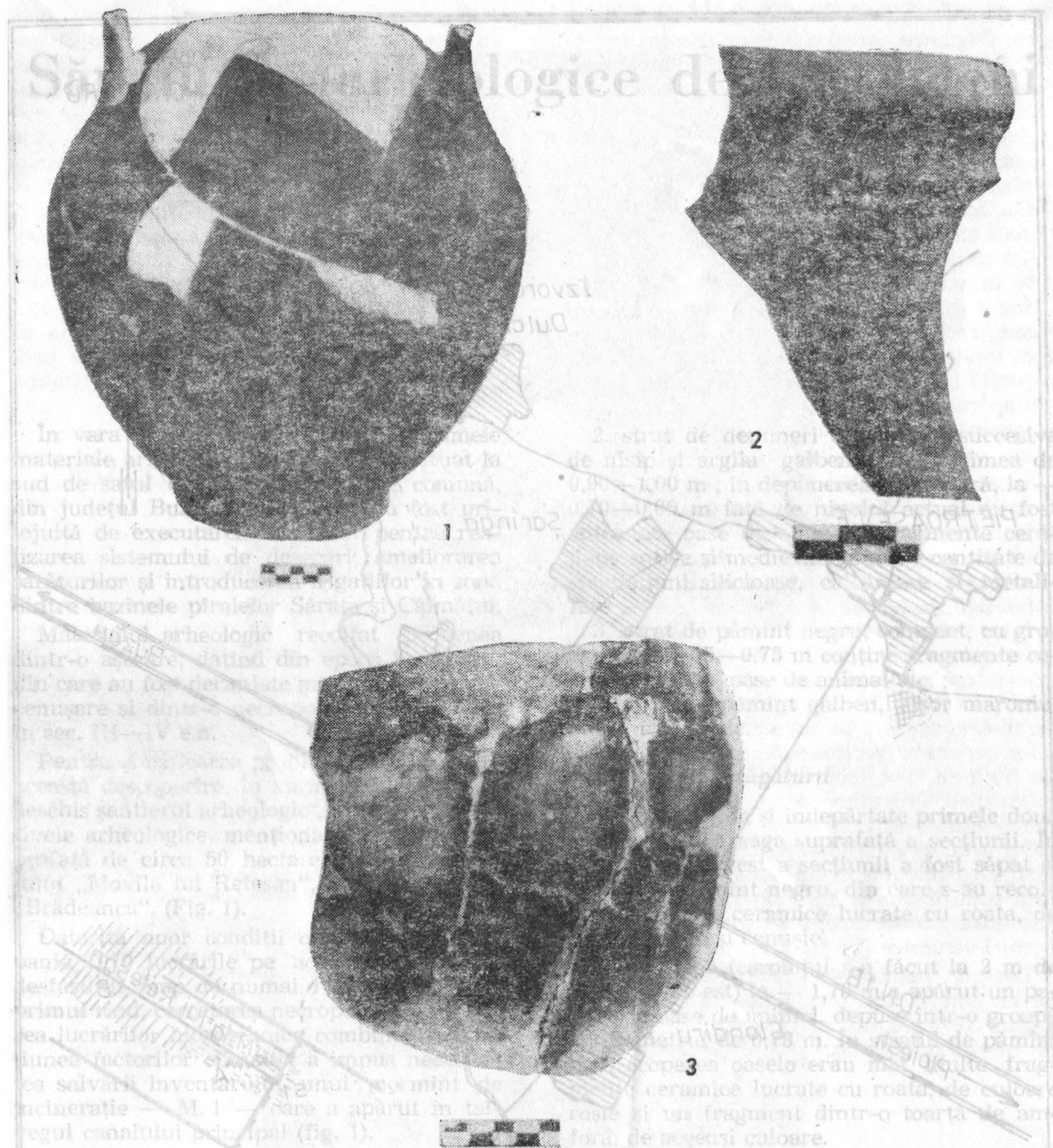

Fig. 2. Ulmeni. Ceramică din mormintul de incinerare.

resturi de oase calcinate și câteva fragmente dintr-un alt vas.

Inventoryul mormintului M. 1 se compune din :

1. Urnă cenușie cu două torti, modelată la roată, din pastă fină bine aleasă. Ritual : în vechime, i s-a spart gîtul și partea superioară a corpului, pînă la baza tortilor. Un fragment din buză (fig. 2/2) a fost depus în urnă împreună cu resturile de la rug. Înălțimea părții păstrate (a urnei, restaurată), este de 33,3 cm ; diametrul maxim = 31,8 cm.

Are fundul inelar și partea inferioară a corpului bombată. Deasupra maximei curburi, între două caneluri late orizontale, a fost realizat un brîu în val, în aceeași tehnică (fig. 2/1). Pe gît, vasul a avut un decor lustruit, în benzi verticale. Corpul urnei a fost acoperit cu un slip de cuolare mai închisă, vizibil mai ales pe partea inferioară a vasului. Forma vasului este frecventă în mediul carpic¹, dar decorul menționat este mai puțin întilnit la acest tip de vas.

2. Vas-borcan, fragmentar, modelat cu mîna, din pastă grosolană cu cioburi pisate și pietricele, arsă la galben-cărămiziu. Buza este simplă, ușor adusă spre interior. Sub buză, la 3 cm, are un briu, în relief alveolat (fig. 2/3). Formă specifică a ceramicii geto-dacice, vasul este frecvent întâlnit în cultura carpică².

*
* *
*

Materialul ceramic recoltat și ritul funerar identificat ne permit, în această primă fază a cercetării, să formulăm ipoteza că necropola a fost folosită, în sec. III e.n., de o populație carpică. Deocamdată nu putem preciza unde se află așezarea locuită de această populație.

Menționăm că, de pe Movila lui Reteșan, am recoltat și câteva fragmente ceramice ce

par a aparține fazei clasice a culturii geto-dacice (sec. II î.e.n. — I e.n.), printre care și două fragmente de amforă Coss.

NOTE

¹ Gh. Bichir, *Cultura carpică*, București, 1973, p. 80—81, pl. 77/2, 112/4 (se încadrează în grupa B. II, tipurile a/2—a/3).

² Gh. Bichir, *op. cit.*, p. 64—68, pl. 57/9, 13; pl. 58/5.

LE CHANTIER ARCHÉOLOGIQUE D'ULMENI

A Ulmeni, les fouilles archéologiques ont mis au jour les vestiges d'une nécropole d'incinération du IIIe siècle, attribuée aux Carpes.

EXPLICATION DES FIGURES

Fig. 1. Ulmeni. Le chantier archéologique.

Fig. 2. Ulmeni. Céramique provenant d'une tombe d'incinération.